

Vig István

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Fűtés vagy fürdés

Időszerű probléma: MIRE HASZNÁLJÁK A JÖVŐBEN A FŐVÁROSI GYÓGYFORRÁSOK VIZÉT

Magyar Nemzet 1959. nov. 22.

Osztályozás

Tár

662.6

Hely

Idő

"1959"

Személy

Rendkívül időszerű kérdés-sel foglalkozott a héten a Magyar Hidrológiai Társaság viz-ellátási és hidrológiai szakosztálya. »A fővárosi termál gyógyvizek védelme« címmel ankétot hívott össze, amelyen körülbelül kétszáz geológus, tudós, kutató-tervező-energetikus mérnök, valamint számos hatóság, érdekelt szerv megbízottja vett részt. Hét előadás és húsz hozzászólás, javaslat hangzott el a világhírré emelkedett budapesti termál gyógyvizek védelmének fontosságáról.

Miért időszerű ez az ügy és miért kell hathatós intézkedéseket tenni a nehézségek megoldására? Erről beszélgettünk dr. Schmidt Eligius Róbert Kossuth-díjas bányamérnök-geológussal, az ankét elnökével, aki az ankétot a referátumot mondotta.

Módjával mindkettőt?

A budapesti termál gyógyvizek problémája úgynevezett komplex-kérdés, hiszen a víz gyógyászati tényező, fontos a főváros lakosságának tisztasága szempontjából, de egyben fűtésre is alkalmas. A két világháború közötti időben — még jól emlékezünk rá — a megnyitott hőforrások egy részének gyógyvizét nem használták fel és a felbecsülhetetlen értékű gyógyviz hatalmas mennyiségben ömlött a Dunába. Ma nem engedik felhasználatlanul elfolyni az értékes vizet, különböző célokra hasznosítják, így az utóbbi években egyre nagyobb mértékben lakóházak, lakótömbök fűtésére stb. Újból kiterjedten alkalmazzák operációk utáni gyógykezelésre, mert a vizsgálatok megállapították, hogy az operált betegek hamarabb visszanyerik teljes egészségüket, munkaképességüket, ha a gyógyfürdők valamelyikében utókezelést kapnak.

Mint említettük, a gyógyforrások egy részét bevonták a fűtőhálózatba. Ez nem hiba, de kára származik a népgazdaságnak, ha a termálvíz fűtés túllépi az optimális határt.

Élesen vetődött fel ez a probléma az ankétot, mi legyen a budapesti termál gyógyvízzel: fűtsünk vele, vagy inkább fürödünk benne, vagy módjával mindkettőt?

Az ankét felszólalóinak megállapítása szerint az utóbbi időben túlzott mértékben alkalmazzák a termálvizeket lakóházak fűtésére.

Új tudományos megállapítás

Eddig olyan nézetek is voltak, hogy a budapesti termálforrások »szinte kiapadhatatlanok«. Az utóbbi évek megállapításai ezt a feltevést megcáfolták. Érdekes az az új tudományos megfigyelés is, amelyről Schmidt Eligius Róbert professzor tájékoztatta az ankétot. Eddig úgy tudták, hogy a fővárosi termál gyógyforrások vize az Alföld alól táplálkozik, onnan áramlik a víz Budapest irányába. A tudós kutatásaival kiderítette,

hogy ez a feltevés túlháladott. A mészköves képződmény a Föld-történet középkorából nem egységes lepelként terül el az országban és a főváros körül, hanem pástás elrendezésű. Közöttük a Föld-történet ókorából származó kristályos-palás rétegek vannak, amelyek nem teszik lehetővé, hogy nagy mélységből a víz Budapest felé szivároghassék. A professzor elmondotta, hogy a fővárosi termálvizek utánpótlási területe nem az Alföld, hanem a budai részen, a Középhegység egyes szakaszai. A Pilis és a budai hegyek azonban nem tekinthetők teljes utánpótlási területnek, hiszen a budapesti hőforrások 105 méterrel vannak a tenger szintje felett, Pilisvörösvár 137, Dorog pedig 115 méterrel. A Pilis hegységéből a karsztvizek csak egy része áramlik a főváros felé, a másik része Tatára »tart«, ahol számos hévvíz-forrást tartanak nyilván.

A budai hegységben és az országban általában északnyugati—délkeleti irányú geológiai törések vannak a föld mélyén, ezek szállítják a vizet »földalatti csövezetéként« a hegyekből. A peremnél a víz nekiütözik a vízzáró-rétegnek, itt megtorlódik és a nyitott töréseken a könnyebb térfogatsúlyú melegvíz felszáll és az alacsonyabb fekvésű helyeken forrás formájában feltör.

A fővárosi termál gyógyvizek kémiai összetétele is igazolja, hogy az »alföldi összefüggés« ma már nem egészen helytálló, az alföldi eredetű vizektől erősen különbözik.

Értékes kincsünk

Miért szükséges, hogy a termál gyógyvizek felhasználásában a helyes arányt kialakítsák, hogy a fűtési célra szánt vízmennyiség ne lépje túl a kívánt mértéket?

A budapesti hőforrások vize értékes kincsünk, amelyet nem

szabad elpazarolnunk. A hatóságoknak nem szabad több házat, lakótömböt bekapcsolni a termálvíz-fűtésbe. A gyárak, üzemek erőműveinek fáradt gőzét kell felhasználni fűtési célokra. Felül kell vizsgálni azokat a lakóházakat és tömböket, amelyekben termálvízzel fűtenek. Sok házban megtakarították a kazánbeszerzéssel kapcsolatos beruházásokat, megtakarítják most az üzemeltetés költségeit és a termálvízért nem folyik be a megfelelő ellenérték.

Ácsorgás és fejlesztés

És mi van a mérleg másik serpenyőjében?

A hivatalos adatok szerint naponta 18 000 ember keresi fel a budapesti gyógyfürdőket. A pénztáraknál néha órák hosszat ácsorognak a bejutásig. Már régebben felmerült az az igény, hogy a fürdőket fejlesszék. A Fővárosi Fürdőigazgatóság elkészítette a budapesti fürdők 15 éves távlati fejlesztési tervét és 622 millió forintot költenek a fürdők nemzetközi színvonalú fejlesztésére és új fürdők építésére.

Az ankét előadói, hozzászólói a fennálló nehézségek megoldását javasolták. Budapest fürdőváros jellege, a dolgozók gyógykezelési, egészségügyi igénye és a főváros idegenforgalmi helyzete megkívánja, hogy a mostani termálvízfűtési arányt korrigálják. Szükséges, hogy az új gyógyvíz feltárásoknál szigorúan megszabják: mennyi vizet lehet felhasználni fűtésre. Többen szorgalmazták a víznyerő helyek műszaki felülvizsgálását, sokak véleménye szerint tetemes mennyiségű gyógyvíz »szökik« el a hibás csövezetéseken. A geológusok, tudósok felajánlották segítségüket, társadalmi munkával akarják támogatni a hibák megszüntetését.

Vig István